

MAKALA

Vifaranga vya nje vinavyoua soko la wawekezaji wa ndani

Na Mwandishi Wetu

KATI ya sekta ambazo zinaweza kuiingiza serikali mapato ya uhakika ni pamoja na sekta ya mifugo, kutokana na kwamba ni kitawo kinacholiwa na watu wengi kuanzia vijijini hadi mjini.

Mapato hayo yanaweza kuwa kwa njia ya uwekezaji kwenye uzalishaji wa vifaranga nchini, na kwamba wawekezaji wa ndani ya nchi wanaweza kuzalisha vifaranga na kuuza kwa wafugaji wa kuku ambao nao wanakuwa na jukumu la kukuza vifaranga na vikikuwa vinauzwa kama kuku kwa ajili ya chakula.

Licha ya uhalisia huo sekta hiyo inakabiliwa na wakati mgumu kutokana na soko kufurika vifaranga kutoka nje ya nchi, hali inayowafanya wazalishaji wa ndani kushindwa kushindana kwa sababu ya bei na gharama za uwekezaji walizonazo.

Katika kulinda soko la ndani wazalishaji, wafugaji na wauzaji wa vifaranga wa kuku wa nyama wameimba serikali kusitisha uingizaji wa vifaranga hivyo kutoka nje ya nchi.

HALI IKOJE

Ufuatiliaji wa gazeti hili umebaini kuwa kuna tatizo katika udhibiti wa magendo ya uingizwaji wa vifaranga nchini ambapo vifaranga kutoka nchi za Uganda na Malawi vimekuwa vikiingiza kimagendo.

Vifaranga kutoka nje ya nchi vikiingizwa hapa nchini vinauzwa kwa bei ya chini zaidi na hivyo kwa wazalishaji na wauzaji wa ndani wanajikuta wakikosa soko la kuuza vifaranga vyao, hatua inayopelekea wengine kuishia kubakia navyo ndani.

Kabla ya kukithiri kwa uingizwaji wa vifaranga kwa njia za magendo mfanyabiashara wa kati wa vifaranga anayenunua kwa wazalishaji wa ndani alikuwa anauza boksi 50 zenye vifaranga 5,000 vya kuku, lakini kwa sasa hatua hiyo imekuwa ngumu kufikiwa na kujikuta alikuza boksi tano kwa mwezi hatua inayomrudisha nyuma kimalisha.

Mfanyabiashara ya kuku wa Kimara, Haruna Hamza anaililia serikali kuanza kuchukua hatua dhidi ya uingizwaji wa vifaranga kimagendo huku akiitaka kuweka msisitizo katika kauli aliyotoa ya kusitisha vibali vya kuingiza vifaranga nchini.

Anasema licha ya uingizwaji wa vifaranga kwa njia za magendo lakini bado wizara ya mifugo imetoa vibali kwa kampuni kadhaa kuingiza vifaranga ambapo waingizaji hao wanachangia kuua soko la ndani.

"Rais Samia Suluhu Hassan anayo nia ya dhidi ya kulinda soko la ndani ya uzalishaji wa vifaranga ambapo

na siye tunanunua kwa wazalishaji kisha kuuza kwa wafugaji mitaani, sasa kama wakienndelea kuwepo wanaoingiza kutoka nje ya nchi na kuuza kwa bei ndogo kwa wafugaji hao hao, ni wazi kuwa siyo tunaonunua kwa wazalishaji wa ndani wote siye na wazalishaji wenyewe biashara zinaenda kufa," anasema na kuongeza:

"Nilikuwa nafuga na kuuza kuku 3,600 kwa mwezi, ila kwa sasa hata 1,000 hawafiki na mtaji unaendelea kukata kwa hapa naona kunahitajika mjadala wa kina kwa kweli kati ya wazalishaji wa ndani na serikali."

Salima Msangi mkazi wa Gongo la Mboto anasema "Juzi nimeuza kuku mmoja kwa Sh.4,000 ni hasara sana, wakienndelea kukaa ni hasara ni bora niuze kwa hasara, soko limejaa vifaranga na kuku wengi sana, hii haina afya kwa uchumi wetu ni lazima serikali iliingalie kwa jicho la pekee."

Makamu Mwenyekiti wa Chama cha Wafugaji wa Kuku wa Nyama Tanzania (TABROFA), Aloyce Makoye anasema kama hakutakuwa na hatua za haraka za kusaidia wawekezaji wa ndani dhidi ya vifaranga kutoka nje ya nchi, biashara ya ndani inaenda kufa.

"Mbali na kuingizwa kwa vifaranga kutoka nje kuathiri soko la ndani lakini bado kuna wingi wa kuku wa nyama wanaoingizwa sokoni kutoka nje sasa matokeo yake wazalishaji wa vifaranga wa ndani wanapata

wanunuzi wamepungua kutokana na wengi wao kununua vifaranga vikiwemo vinavyoingizwa kimagendo kutoka nje ya nchi.

"Wadau wa uwekezaji wa biashara ya vifaranga hasa tunaozalisha hapa nchini tuliambiwa kuwa hakuna vibali vipya vinaavyotolewa kwa kampuni za kuingiza vifaranga na kuwa kampuni zilizopewa vibali vyao vinatakiwa hadi sasa view vimeshaisha muda wake wa kazi," anasema Momdjan.

KAULI YA SERIKALI

Mkurugenzi wa Huduma za Mifugo ambaye pia ni Mtoa Vibali vya kuingiza mifugo ikiwemo vifaranga, Prof. Hezron Nonga wa Wizara ya Mifugo na Uvuvi, anasema serikali haijatao vibali vipya vya uingizaji vifaranga nchini na kuwataka wanaojua njia za panya wajulishie serikali.

Anasema hadi sasa kampuni zinazolingiza vifaranga ni mbili ambazo ni Wolowolo Animal Care Center na The One Agro Enterprise ambazo zilipata vibali kuanzia mwaka jana na kwamba vifaranga vinavyoingizwa ni katika kumaliza maombi yao ya zamani.

"Hizi kampuni ziliomba vibali katika kipindi ambacho nchi ilikuwa na changamoto ya uhaba wa vifaranga ambapo The One Agro Enterprise imeruhusiwa kuingiza vifaranga 494,000 kutoka Uganda na Wolowolo vifaranga 150,000 kutoka Malawi na mwisho wakiingiza ni Januari 15, 2023," alisema.

shida huku hata kwenye soko wauzaji wa kuku nao wakikumbana na changamoto," anasema Makoye.

Kwa mujibu wa Mwenyekiti huyo, hali hii tete haijawahi kutokea katika biashara ya kuku wa nyama kwa kampuni zote kulalamika biashara ni ngumu.

"Ukienda Interchick, Kibo, Organia, Alvin na wengine wanalamika biashara ni ngumu, hivyo nashauri mipaka iangaliwe, kwani tunapoenda ni pabaya na vibali vya kuingiza vifaranga kutoka nje visitolewe, ili hizi kampuni za ndani zibe na uhakika wa soko na

hivyo zizalishe kwa wingi hatua itakayowanufaisha wauzaji vifaranga wadogo wa ndani."

Mkurugenzi wa Kampuni ya Kuzalisha Vifaranga ya Organia, Albert Momdjan anasema kampuni hiyo ikiwa kama kati ya wazalishaji wa ndani pamoja na mawakala wao wanauza vifaranga vyao wameathiriwa kwa kiasi kikubwa na uingizwaji wa vifaranga kutoka nje.

Anasema kwa sasa kampuni hiyo inaingia hasara katika undeshwaji wa shughuli zake hapa nchini kwa kuwa

lugha hiyo katika mataifa mbalimbali.

"Tunapoadhimisha

ya kutundisha Lugha ya Kiswahili katika nyanja na nchi mbalimbali.

ipatayo... makubaliano na itasainiwa," alisema.

Katika eneo... zao la mwani na viwanda.

* 'Ng'ombe wa maziwa wanalipa' *

HABARI LEO UK 4

Na Ally Ruambo

WATANZANIA wametakiwa kuwekeza katika shughuli za ufugaji wa ng'ombe wa maziwa kwani biashara hiyo ina faida na sasa imefikia thamani ya dola za Marekani milioni 1.28.

Wito huo ulitolewa na Msajili wa Bodi ya Maziwa, George Msalya alipozungumza katika kilele cha siku maalumu ya unywaji maziwa iliyofanyika katika ukumbi wa Rashid Kawawa uliopo katika Viwanja vya Sabasaba

mkoani Dar es Salaam.

Msalya alisema mpaka sasa kuna jumla ya viwanda 108 vya kusindika maziwa nchi nzima na jitihada zinaendelea kuhakikisha vinaongezeka zaidi ili kuleta tija kwa wafugaji kwa kuuza zaidi bidhaa ya maziwa.

Alisema serikali imejitahidi kuhakikisha maziwa yanayosindikwa katika viwanda vya ndani yanakuwa na ubora na kwa sasa yana uwezo wa kuuzwa kokote, hivyo aliwataka wananchi kuunga mkono jitihada hizo kwa kununua maziwa kutoka viwanda vya ndani ili kukuza

uchumi wa taifa.

Aidha, aliwataka wasindikaji wa maziwa kuacha kutumia chupa ambazo zilishatumika kuhifadhia vinywaji vingine kutumia katika matumizi yao na kuwataka kununua vifungashio maalumu ambavyo vinatengenezwa kwa ajili ya biashara hiyo.

Kwa upande wake, Naibu Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdallah Ulega aliishukuru serikali kwa kuendelea kuboresha sekta ya mifugo kwa kutoa fedha ambazo zimewezesha kununua ng'ombe wa kisasa zaidi ya

1,000 wa maziwa na nyama ambao watagawiwa kwa vikundi na watu binafsi ili kubadilisha aina ya ng'ombe waliopo sasa.

Ulega alisema pia serikali imetoa fedha kwa ajili ya kujenga vituo vya kukusanyia maziwa na kwa kuanza vita-jengwa katika halmashauri 10.

Aliwataka wakurugenzi wa halmashauri kuvisaidia vikundi vya wanawake na wasindikaji maziwa kupata vifungashio maalumu kwa ajili ya bidhaa zao ili ziweze kutumika shuleni pamoja na sehemu zingine zenye uhitaji.